

Förvaltningsberättelse 2024, Vatten och avlopp

Lagstiftning

Enligt 50 § Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) ska verksamheten bokföras och redovisas enligt god redovisningssed. Resultat- och balansräkningar ska särskilt redovisas, där det ska framgå hur kostnader som är gemensamma med andra verksamheter har fördelats. Redovisningen ska finnas tillgänglig för fastighetsägarna när den är fastställd. Avgifterna får inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen (30 §).

Ånge kommuns VA-anläggning

I kommunens VA-anläggning finns 11 vattenverk och 23 avloppsreningsanläggningar. Varje år distribueras 1 300 000 m³ dricksvatten och 1 500 000 m³ spillvatten renas. Kommunen har ca 2 800 abonnemang varav 406 har vattenmätare (företag och hyresfastigheter), 2 200 är enfamiljshus och 150 är fritidsboenden. Distributionsnätet för dricksvatten består av 230 km ledningar, 5 tryckstegringar och 6 reservoarer. Uppsamlingsnätet för spillvatten består av 180 km ledningar och 33 pumpstationer. I det kommunala ledningsnätet finns även 20 km dagvattenledningar.

VA-verksamheten hade 2024 en omsättning på 30 159 tkr.

Årets händelser

- VA-taxan höjdes under 2024 i två steg under 2024. Från 2024-01-01 höjdes taxan med 13% och sedan höjdes taxan ytterligare 6,6 % från 2024-07-01.
- Arbete med att ta fram ny VA-taxa har påbörjats i samarbete med konsulter på AFRY.
- VA-organisationen har deltagit på Länsstyrelsens seminarier om dricksvattenförsörjning under höjd beredskap.

- Ytterligare arkeologiska undersökningar utfördes mellan Ljungaverk och Fränsta inför arbetet med överföringsledningen.
- Arbetet med överföringsledningen mellan Ljungaverk och Fränsta påbörjades i slutet av året. Ansvarig entreprenör är NCC.
- VA-organisationen deltar i projektet med VA till Site Alby.
- Implementeringen av det nya övervakningssystemet fortsätter. Projektet är dock försenat då Sundsvalls IT:s arbete med att ta fram en hållbar och säker modemplösning dragit ut på tiden.
- Rensning av brunnar i Fredriksdal för att upprätthålla och säkerställa en tillförlitlig vattenleverans.
- Projekt påbörjat tillsammans med MSVA kring avloppshantering i Hjältan.
- Ett 150-tal ”smarta” vattenmätare som går att fjärr-avläsa är uppkopplade mot Servanets LoRa-nätverk.
- Ånge kommun är med i ett projekt där Länsstyrelsen tillsammans med länets kommuner mäter förekomsten av narkotika i avloppsvatten. Proverna kommer att analyseras med avseende på amfetamin, kokain, cannabis, MDMA och tramadol. Under 2024 har det tagits prover vid fyra olika tillfällen på avloppsreningsverken i Ånge, Ljungaverk och Fränsta. Analysresultaten visar att det finns spår av narkotika i vattnet i samtliga av länets kommuner och att halterna varierar mellan olika substanser och provtagningstillfällen. Den senaste rapporten finns att läsa här:
- Periodiska besiktningar har utförts på avloppsreningsanläggningarna i Ånge, Ljungaverk, Fränsta och Torpshammar.
- Under året har det tagits 515 vattenprover (dricksvatten, råvatten och avloppsvatten).

Framtiden

Framtidens utmaningar för VA-sektorn i Sverige är kopplade till omvärldsläget, klimatanpassning, en åldrande infrastruktur, hållbar användning av vatten, teknisk utveckling, och sociala och ekonomiska faktorer. För att möta dessa utmaningar krävs både långsiktiga investeringar och innovativa lösningar, samt en stark samverkan mellan myndigheter, företag och medborgare.

- Säkerhet

Säkerhet inom VA är ett kritiskt område, både ur ett fysiskt och cybersäkerhetsperspektiv. Det handlar om att skydda både vattenresurser och avloppssystem från potentiella hot som kan påverka människors hälsa, miljön och samhällsfunktioner. Ånge kommun arbetar kontinuerligt med att upprätthålla och förbättra säkerheten och skyddet av kommunens anläggningar.

- Klimatförändringar och extremväder

Klimatförändringarna kommer att leda till mer extremt väder med ökad nederbörd, längre perioder av torka och översvämningar. Detta kommer att påverka både vattenförsörjning och avloppssystem. Översvämningar och skyfall kan skada VA-infrastrukturen, medan torka kan minska tillgången på dricksvatten. VA-systemen måste anpassas för att hantera både översvämningar och vattenbrist, vilket kan kräva stora investeringar i infrastruktur och teknik.

- Åldrande infrastruktur

Många av de svenska VA-systemen är gamla och behöver uppgraderas eller ersättas. För Ånge kommun beräknas den årliga underhållsskulden uppgå till 62 miljoner kronor. De reinvesteringar som Ånge kommun utför i anläggningen räcker inte på långa vägar till. På grund av detta och de senaste årens generella kostnadsökningar med högre räntor och energipriser så kommer VA-avgifterna för hushåll och företag behöva höjas ytterligare.

- Regleringar och miljökrav

Det finns ett växande fokus på att uppfylla EU:s och nationella miljökrav. Dricksvattendirektivet ställer krav på ett aktivt sökande efter föroreningar och framför allt att vi renar bort mer föroreningar än tidigare. Avloppsdirektivet är för närvarande under revidering men kommer innebära krav på en höjd och utvecklad reningsnivå vilket påverkar investeringsbehovet.

Avgifter

Ett hushåll som är anslutet till den kommunala VA-anläggningen betalar årligen fasta avgifter enligt följande:

Vatten och avlopp	10 958 kr
Vatten	4 375 kr
Avlopp	6 585 kr

För ett fritidshus är avgiften:

Vatten och avlopp	8 544 kr
Vatten	3 409 kr
Avlopp	5 135 kr

För anläggning som ej brukar sin anläggning tas det ut avgifter enligt:

Vatten och avlopp	4 223 kr
Vatten	2 379 kr
Avlopp	2 379 kr

För andra fastigheteter se VA-taxan (antagen av Kommunfullmäktige 2024-06-20). Den aktuella VA-taxan finns i sin helhet på kommunens hemsida www.ange.se.

Ekonomi

2024 gjordes en återföring på 2 421 tkr av fonderade medel för att täcka en del av årets underskott. Den totala fonderingen efter återföringen uppgår till 0 tkr.

Ekonomisk redovisning

I redovisningen av VA-verksamheten ingår det som bokförts på respektive ansvarsområde:

- VA-verk centrala kostnader
- Vattenverk
- VA-ledningar
- Skadeersättningar
- Avloppspumpstationer
- Avloppsreningsverk

I de bokförda kostnaderna ingår fördelning av gemensamma kostnader inom Samhällsbyggnadsavdelningen.

Kundfordringarna redovisas till bokfört. Värdereglering av kundfordring har gjorts men kostnaderna har bokförts under finansiering. Leverantörsskulder redovisas till bokfört värde.

Eventuella leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal.

Anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärde efter avdrag för eventuella investeringsbidrag och planenliga avskrivningar.

Anslutningsavgifter och investeringsbidrag redovisas i balansräkningen som långfristig skuld och avräknas som periodiserad intäkt.

Avskrivningar beräknas från det att anläggningen tas i bruk. Avskrivningstiden anpassas till tillgångens bedömda ekonomiska livslängd.

Kostnader som är gemensamma fördelas en gång per år. Under 2024 är fördelningen enligt följande:

Gemensamma kostnader Tekniska kontoret	Gemensamma centrala kostnader Ånge kommun
EDP	Kommunledning
Geosecma	Kommunkansli
Övrigt (material, porto m.m.)	HR-avdelning
	Ekonomiavdelning
	IT
Summa: 244 tkr	Summa: 317 tkr

RESULTATRÄKNING (tkr)				
		2024	2023	2022
	Not			
Verksamhetens intäkter	1	28 740	26 806	24 711
Jämförelsestörande intäkter				
Verksamhetens kostnader	2	-23 829	-24 181	-18 913
Fördelade gemensamma kostnader	3	-244	-165	-510
Fördelade centrala kostnader	3	-317	-355	-398
Jämförelsestörande kostnader		0	0	0
Avskrivningar	4	-5 630	-4 735	- 3 096
Verksamhetens nettokostnad		139	-2 631	1 793
Finansiella intäkter		0	0	0
Finansiella kostnader	5	-3 018	-955	-302
Resultat före överuttag/underskott		-2 879	-3 586	1 491
Justering överuttag/underskott	6	2 421	3 586	0
Årets resultat	7	-458	0	1 491

NOTER RESULTATRÄKNING (tkr)			
	2024	2023	2022
Not 1 Verksamhetens intäkter			
Försäljningsintäkter	0	0	0
VA-avgifter	28 740	26 575	24 517
Anslutningsavgifter	13	75	33
Intäktsförda investeringsbidrag	85	141	160
Övr. momspliktiga avgifter	1 320	0	0
Övr. momsfria avgifter	1	2	1
Övr. hyror och arrenden	0	11	
Summa externa intäkter	30 159	26 806	24 711
Not 2 Verksamhetens kostnader			
Personalkostnader	-8 278	-7 891	-6 769
Varor	-9 869	-9 100	-6 006
Entreprenad och köp av verksamhet	0	0	0
Lokalhyror	-473	-390	-376
Övriga kostnader	-5 210	-6 801	-5 761
Summa kostnader	-23 829	-24 181	-18 913
Not 3 Fördelad gemensamma kostnader			
Gemensamma kostnader tekniska kontoret	-244	-165	-510
Gemensamma centrala kostnader kommunen	-317	-355	-398
Summa kostnader	-561	-520	-908
Not 4 Avskrivningar			
Vattenverk	-281	-394	-387
VA-ledningar	-2 056	-2 412	-2 428
Avloppspumpstationer	-131	-140	-56
Reningsverk	-3 162	-1 790	-225
Summa avskrivningar	-5 630	-4 735	-3 096
Not 5 Finansiella kostnader			
Räntekostnader på anläggningstillgångar			
Vattenverk	-60	-23	-9
Va-ledningar	-801	-350	-282
Avloppspumpstationer	-37	-19	-4
Reningsverk	-2 121	-559	-8
Övr. finansiella kostnader	0	-5	0
Summa finansiella kostnader	-3 018	-955	-302

Not 6			
Ack. fondering	-6 007		
2022-års fondering till nytt reningsverk	0		
2023-års fondering till nytt reningsverk	3 589		
2024-års fondering till nytt reningsverk	2 421		
S:a fonderat	0		
Not 7			
Resultat 2022	1 491		
Resultat 2023	0		
Resultat 2024	-458		

		2024	2023	2022
TILLGÅNGAR	Not			
Anläggningstillgångar				
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>				
Fastigheter för affärsverksamhet	8	257 751	249 053	153 647
Ack. avskrivning fastigheter för affärsverksamhet		-134 013	-128 667	-124 228
S:a		123 739	120 386	29 419
Maskiner och inventarier	8	1 316	1 316	1 316
Ackumulerad avskrivning		-1 002	-815	-616
S:a		314	501	700
Leasade maskiner	8	1 465	1 465	1 465
Ackumulerad avskrivning		-1 465	-1 465	-1 465
S:a		0	0	0
Pågående ny-, till- och ombyggnad	9	7 785	3 866	74 301
Summa materiella anläggningstillgångar		131 838	124 753	104 420
Omsättningstillgångar				
Kundfordringar		8 174	2 867	3 348
Ingående mervärdesskatt på leverantörsskulder		284	293	499
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter				
Summa omsättningstillgångar		8 458	3 160	3 847
SUMMA TILLGÅNGAR		140 296	127 913	108 267
SKULDER OCH EGET KAPITAL				
Eget kapital				
Eget kapital				
Resultatfond				
Årets resultat				
S:a eget kapital				

	2024	2023	2022
<i>Långfristiga skulder</i>			
Lån av kommunen	135 213	121 505	98 037
Långfristig leasingsskuld	0	0	0
Skuld anl./anslutningsavgift	800	303	315
Skuld investeringsbidrag	1 605	1 690	1 775
Fondering för framtida investeringar	0	2 421	6 007
S:a långfristiga skulder	137 618	125 919	106 134
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskuld	1 043	1 421	1464
Kortfrist del leasingsskuld	0	0	0
Utgående mervärdesskatt på kundfordringar	1 635	573	670
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	0	0	0
S:a kortfristiga skulder	2 678	1 995	2 133
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	140 296	127 913	108 267

Investeringsbidrag redovisas som skuld och avräknas som intäkt över beräknad livslängd.

2024 gjordes en återföring på 2 421 tkr av fonderade medel för att täcka en del av årets underskott. Den totala fonderingen efter återföringen uppgår till 0 tkr.

Pga systembyte kan inte dom exakta leverantörsskulder tas fram vid årsskiftet. En beräkning har gjorts.

NOTER BALANSRÄKNING (tkr)									
	2024			2023			2022		
Not 8 Anläggningstillgångar									
Fastigheter för affärsverksamhet	Ansk värde	Ack avskrivn	Rest-värde	Ansk värde	Ack avskrivn	Rest-värde	Ansk värde	Ack avskrivn	Rest-värde
Vattenverk	36 293	-31 146	5 146	33 107	-30 865	2 242	31 137	-30 485	652
VA-ledningar*	101 016	-68 929	32 087	97 671	-67 156	30 514	92 808	-65 028	27 781
Avloppspumpstationer	3 274	-1 748	1 526	3 130	-1 617	1 513	1 810	-1 477	333
Reningsverk	117 169	-32 189	84 980	115 145	-29 028	86 117	27 892	-27 238	654
	257 751	-134 013	123 739	249 053	-128 667	120 386	153 647	-124 228	29 419
Maskiner och inventarier									
Rörintspektionskamera (VA-ledningar)	95	-95	0	95	-95	0	95	-95	0
UV-system typ 4AF400T (VA-verk)	140	-140	0	140	-140	0	140	-127	13
Hjullastare	781	-482	299	781	-325	456	781	-169	612
Förrådstält/lagerhall terminalen	300	-285	15	300	-255	45	300	-225	75
							1 316	-616	700
Leasade maskiner									
Leasing grävmaskin (VA-ledningar)	1 465	-1 465	0	1 465	-1 465	0	1 465	-1 465	0

*Investeringsbidrag och anslutningsavgifter redovisas som skuld och avräknas som intäkt över beräknad livslängd.

2024 gjordes en återföring på 2 421 tkr av fonderade medel för att täcka en del av årets underskott. Den totala fonderingen efter återföringen uppgår till 0 tkr.

	2024			2023			2022		
Årets investeringar									
Fastigheter för affärsverksamhet									
VA-ledningar	3 345	-39	3 306	4 862	-11	4 851	1 794	-4	1 790
Vattenverk	3 186	-14	3 172	1 970	-101	1 870			
Avloppspumpstationer	144	-1	143	1 320	-84	1 236			
Reningsverk	2 024	-7	2 017	1 475	-84	1 392			
Fränsta avloppsreningsverk				85 778	-1 481	84 297			
Summa	8 698	-60	8 638	95 406	-1 761	93 645	1 794	-4	1 790
Not 9									
Pågående ny- till- och ombyggnad									
Ledningsnät Östby				1 335			1 004		
Avl. reningsprojekt Fränsta-Torpshammar							68 129		
Driftövervakning							3 080		
Moradal vattentäkt							60		
Membrananläggning Ånge vattenverk				2 532			1 950		
VA-plan avloppspumpstationer							78		
Överföringsledning Ljungaverk-Fränsta	7 785								
Summa	7 785			3 866			74 301		

*Investeringsbidrag och anslutningsavgifter redovisas som skuld och avräknas som intäkt över beräknad livslängd.

2024 gjordes en återföring på 2 421 tkr av fonderade medel för att täcka en del av årets underskott. Den totala fonderingen efter återföringen uppgår till 0 tkr.